

V zadevi Plut in Bičanič - Plut proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) kot senat v sestavi:

Mark Villiger, *predsednik*,

Angelika Nußberger,

Boštjan M. Zupančič,

Ann Power - Forde,

André Potocki,

Paul Lemmens,

Helena Jäderblom, *sodniki*, in Claudia Westerdiek, *sodna tajnica oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 25. junija 2013,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 7709/06) proti Republiki Sloveniji, ki sta jo po 34. členu Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 8. februarja 2006 vložila slovenska državljana Boža Plut in Aleksander Bičanič - Plut (v nadaljnjem besedilu: pritožnika).

2. Pritožnika je zastopala M. Verstovšek, odvetnica s pisarno v Celju. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopal njen zastopnik.

3. Vlada je bila o pritožbi obveščena 27. aprila 2012.

DEJSTVA

OKOLIŠČINE ZADEVE

4. Pritožnika sta mati in sin. Rojena sta bila leta 1959 oziroma 1994 in živita na Primskovem.

5. 27. oktobra 1998 je mati (v nadaljnjem besedilu: pritožnica) pred Delovnim in socialnim sodiščem v Ljubljani proti nekdanjemu delodajalcu sprožila delovni spor za izplačilo plač.

6. Med 19. junijem in 12. julijem 2002 je sodišče opravilo dve obravnavi. Obravnava, predvidena za 18. oktober 2002, je bila prestavljena na zahtevo pritožnice. Zahtevala je šestmesečni odlog.

7. 30. julija 2004 je pritožnica prejela obvestilo za obravnavo, predvideno za 14. september 2004.

8. 14. septembra 2004 je sodišče opravilo obravnavo in izdalo odločbo o začasni preložitvi postopka, ker ni bila prisotna nobena od strank. Ugotovilo je, da bo postopek ustavljen, če v štirih mesecih ne bo vložena zahteva za obravnavo ali drugo dejanje v postopku.

9. 25. oktobra 2005 je sodišče opravilo obravnavo. Očitno je bila vložena zahteva za obravnavo ali pa vloga, tako da se je postopek lahko nadaljeval.

10. Sodišče je 28. marca 2006 opravilo obravnavo in izdalo sodbo, s katero je zavrnilo zahtevo pritožnice. Pritožnica se je pritožila.

11. Višje delovno in socialno sodišče je 21. septembra 2006 pritožbo zavrnilo. Pritožnica je vložila predlog za revizijo.

12. Vrhovno sodišče je 9. januarja 2007 pritožbo zavrnilo.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

13. Pritožnika sta se pritožila, da trajanje postopka ni bilo v skladu z zahtevo po "razumnem roku" iz prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče."

14. Pritožnika sta se tudi pritožila, da so bila razpoložljiva pravna sredstva pri predolgotrajnih postopkih v Sloveniji neučinkovita.

13. člen konvencije se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

A. Sprejemljivost

15. Kar zadeva sinovega statusa žrtve, sodišče ugotavlja, da se je postopek pred domačimi sodišči nanašal na delovni spor, v katerem sin ni bil stranka. Upoštevajoč sodno prakso o tem vprašanju (glej na primer *Bitenc proti Sloveniji* (odločba), št. 32963/02, 18. marec 2008, ki se sklicuje tudi na druga vprašanja) in okoliščine te zadeve, se sin ne more šteti kot žrtev domnevnih kršitev. Del pritožbe, ki se nanaša na sina, je torej nezdržljiv *ratione personae* z določbami konvencije ter ga je treba zavrniti skladno s 34. členom in točko a tretjega odstavka in četrtim odstavkom 35. člena konvencije.

16. Sodišče ugotavlja, da pritožnični pritožbi zoper predolgo trajanje postopka in pomanjkanje učinkovitega pravnega sredstva nista očitno neutemeljeni v smislu točke a tretjega odstavka 35. člena konvencije. Nista nesprejemljivi niti iz katerih koli drugih razlogov (glej *Maksimovič proti Sloveniji*, št. 28662/05, 22. junij 2010, 21.–24. odstavek). Torej ju je treba razglasiti za sprejemljivi.

B. Utemeljenost

1. Prvi odstavek 6. člena

17. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 27. oktobra 1998, ko je pritožnica sprožila postopek pred Delovnim in socialnim sodiščem v Ljubljani, in končalo 9. januarja 2007, ko je bila izdana sodba vrhovnega sodišča. Torej je na treh stopnjah sodišča trajalo osem let in dva meseca.

18. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumno trajanje postopka presoјati glede na okoliščine zadeve in s sklicevanjem na ta merila: zapletenost zadeve ter ravnanje pritožnice in ustreznih organov, pa tudi, kakšen je bil pomen zadeve za pritožnico v sporu (med številnimi drugimi zadevami glej *Frydlander proti Franciji* [VS], št. 30979/96, 43. odstavek, ESČP 2000-VII).

19. Ob pogledu na okoliščine obravnavane zadeve Sodišče ugotavlja, da je prvostopenjsko sodišče potrebovalo tri leta in osem mesecev za razpis prve obravnave (glej peti in šesti odstavek). Takšne zamude domačih organov v delovnem sporu, pri katerem je potrebna dodatna skrbnost, ne moremo imeti za razumno.

20. Sodišče tudi ugotavlja, da je pritožnica zahtevala preložitev obravnave za šest mesecev (glej šesti odstavek). Poleg tega je bil postopek prekinjen, ker stranki nista prišli na obravnavo (glej osmi odstavek). Skupni zaostanek, ki ga lahko pripišemo pritožnici, je torej približno deset mesecev.

21. Sodišče po pregledu vsega gradiva, ki mu je bilo predloženo, in ob upoštevanju svoje sodne prakse (glej *Šramel proti Sloveniji*, št. 39154/02, 21.–23. odstavek, 13. december 2007; *Palamarchuk proti Ukrajini*, št. 28585/04, 45.–47. odstavek, 15. julij 2010; in *Marič proti Sloveniji*, št. 35489/02, 21.–23. odstavek, 21. december 2006) meni, da so postopki za obravnavano zadevo zlasti pred prvostopenjskim sodiščem trajali predolgo in zahteva za "razumni rok" ni bila izpolnjena.

Torej je bil kršen prvi odstavek 6. člena.

2. 13. člen

22. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za zatrevanje kršitev zahteve po prvem odstavku 6. člena, po katerem mora biti zadeva obravnava v razumnem roku (glej *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 156. odstavek, ESČP 2000–XI). Sodišče glede na svoje ugotovitve v zadevi *Maksimovič proti Sloveniji* (navedeno zgoraj, 29. in 30. odstavek) meni, da je bil pri obravnavani zadevi kršen 13. člen, saj v domači zakonodaji ni bilo pravnega sredstva, s katerim bi pritožnica lahko dosegla odločitev sodišča, ki bi potrdila njeno pravico do obravnave zadeve v razumnem roku, kot je določeno v prvem odstavku 6. člena.

II. DRUGE ZATRJEVANE KRŠITVE KONVENCIJE

23. Nazadnje se je pritožnica pritožila, da so bile kršene njene pravice po 1. členu protokola št. 1 h konvenciji, saj je izgubila plačo. Po 14. členu konvencije se je pritožila tudi, ker jo je država diskriminirala. V zvezi s tem se je pritožila, da zato, ker ni prejela plač, ki ji glede na njene zahtevke pripadajo, ni mogla plačati vrtca, kar je njenemu otroku povzročilo nepopravljivo škodo.

24. Sodišče ugotavlja, da pritožnica ni vložila ustavne pritožbe. Navedene pritožbe je zato treba zavrniti, ker niso bila izčrpana notranjepravna sredstva v skladu s prvim in četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

25. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Škoda

26. Pritožnica je zahtevala 10.000 EUR za nepremoženjsko škodo.

27. Vlada je zahtevke izpodbijala.

28. Sodišče meni, da je pritožnica imela nepremoženjsko škodo. Po načelu pravičnosti ji na tej podlagi prisoja 2.300 EUR.

B. Stroški

29. Pritožnica je zahtevala tudi 500 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v postopku pred Sodiščem.

30. Vlada je zahtevek izpodbijala.

31. Ob upoštevanju razpoložljivih dokumentov in svoje sodne prakse Sodišče meni, da je treba zahtevani znesek priznati v celoti.

C. Zamudne obresti

32. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE

1. soglasno *razglaš*a, da je pritožba glede predolgega trajanja pravnega postopka in pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva sprejemljiva, preostali del pritožbe pa je nesprejemljiv;
2. *razsoja* s šestimi glasovi proti enemu, da sta bila kršena 6. in 13. člen konvencije;
3. *razsoja* s šestimi glasovi proti enemu,
  - (a) da mora tožena država pritožnici v treh mesecih od dne, ko postane sodba v skladu z drugim odstavkom 44. člena konvencije dokončna, plačati ta zneska:
    - i) 2.300 EUR (dva tisoč tristo evrov) za nepremoženjsko škodo in morebitni davek;
    - (ii) 500 EUR (petsto evrov) za stroške in izdatke ter morebitni davek, obračunan pritožnici,;
  - b) da se za navedena zneska od dneva poteka treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;
4. soglasno *zavrača* preostali del zahtevka pritožnice za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 18. julija 2013 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Claudia Westerdiek
sodna tajnica

Mark Villiger
predsednik

V skladu z drugim odstavkom 45. člena konvencije in drugim odstavkom 74. člena Poslovnika Sodišča je k tej sodbi priloženo ločeno mnenje sodnice Power - Forde.

M. V.
C. W.

LOČENO ODKLONILNO MNENJE SODNICE POWER - FORDE

Ne morem se strinjati z večinsko ugotovitvijo, da gre v tem primeru za kršitev 6. člena. V odklonilnem mnenju v zadevi *Barišič proti Sloveniji* sem povedala, da se ne strinjam s "presplošnim pristopom" sodišča pri obravnavanju zahtevkov glede dolžine trajanja postopka, in navedla razloge za svoje stališče. Enaki argumenti v isti meri veljajo za obravnavano zadevo.

Čeprav se je postopek začel oktobra 1998 in sta potekali dve obravnavi junija in julija 2002, v osnutku niso navedene podrobnosti o tem, kdaj je tožena stranka vložila ugovor in kateri morebitni ukrepi so bili sprejeti pred obravnavo. Poleg tega je sama pritožnica oktobra 2002 zaprosila za preložitev obravnave za šest mesecev. Ko je bila zadeva ponovno obravnavana, je sodišče postopek začasno ustavilo, ker ni prišla nobena od strank. Obravnave so potekale leta 2005 in 2006, pritožničina zahteva pa je bila na koncu zavrnjena. V šestih mesecih je bila obravnavana pritožničina pritožba, ki je bila prav tako zavrnjena. V naslednjih štirih mesecih je vrhovno sodišče obravnavalo in zavrnilo njeno drugo pritožbo.

Iz razlogov, ki sem jih navedla v odklonilnem mnenju v zadevi *Barišič proti Sloveniji*, in glede na odsotnost podrobne obravnave tega, kar se je dejansko dogajalo na državni ravni, ter v skladu s temi dejstvi, kakor jih je mogoče potrditi na podlagi sodbe, se ne morem strinjati z ugotovitvijo, da je tožena država kakor koli kršila konvencijo.